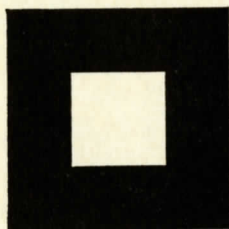

MUSEU
D'ART
DE
SABADELL

EXPOSICIO DEL
LLEGAT «LLUIS ELIAS I BRACONS»

1835

LLEGAT
LLUÍS ELIAS BRACONS
Exposició oberta
des del 2 al 20 de març 1977.

Dies i hores de visita:
Dimarts, dijous i dissabte
de 7 a 9 de la tarda i
diumenges o festius
de 12 a 14.

MUSEU D'ART DE SABADELL
Dr. Puig, 16, Sabadell

MNAC
Anul·lat
Data:

El Museu d'Art de Sabadell va ser instituït per l'Ajuntament de Sabadell l'any 1961.

Article 4. — Constitueix el fons d'aquesta institució tot el material artístic i el mobiliari reunit per la desapareguda Junta del Museu de la Ciutat, com tots els fons que existeixen a la finca destinada a **Museu d'Art de Sabadell** i qualsevol adquisició, cessió o llegat que en el futur pugui ingressar-hi.

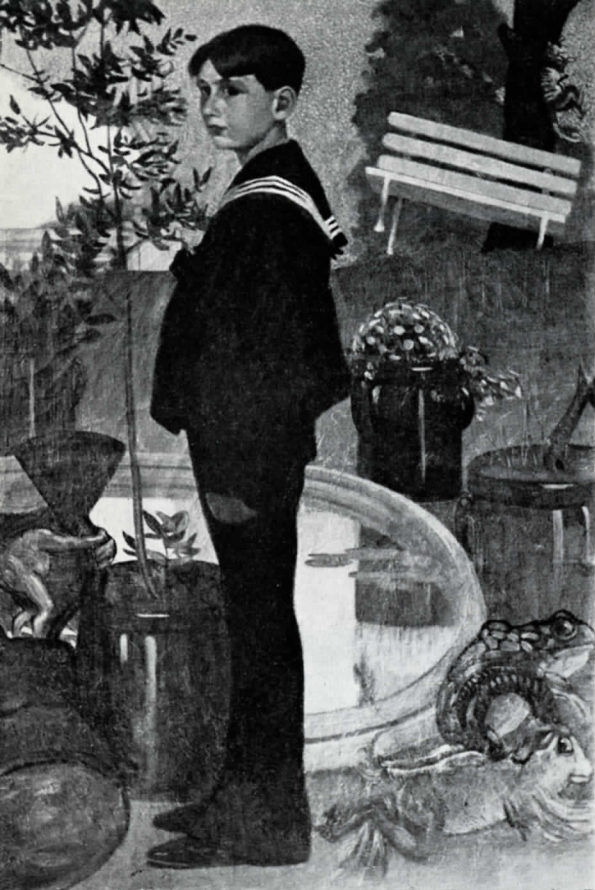
Del Reglament del Museu d'Art de Sabadell, aprovat pel Patronat Municipal dels Museus de Sabadell el 15 de març de 1974.

Edició patrocinada
per la Caixa d'Estalvis de Sabadell.

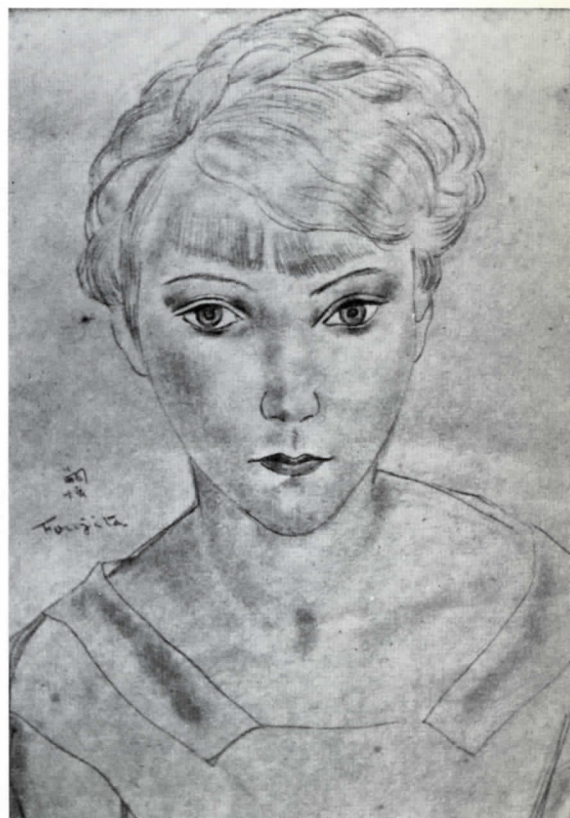
Museu d'Art de Sabadell, Publicació número 4.

Lluís Elias: Paisatge.

Feliu Elias: Noi amb marinera.

Foujita: Cap de noia

LLUÍS ELIAS BRACONS

Lluís Elias procedia d'una família d'arrel sabadellenca que va retornar a la ciutat nadiua cap a l'any vuitanta del segle passat, ja que el cap de casa hi posseïa un assortiment de llana. En aquest moment la família Elias tenia un infant, **Feliu**, nat a Barcelona el 1877, que serà el famós crític, historiador d'art, pintor i caricaturista, que també signava **Joan Sacs** i **Apa**. Al Feliu, mentre es formava als Escolapis, li naixeren els germans **Francesc** (1892), el futur gran ceramista que ressuscità, via Sabadell, la ceràmica catalana amb Francesc Quer, **Lluís** (1896) i **Jaume**.

Aviat el pater patriae va morir i la família va anar a viure a Barcelona cap al 1898. Feliu Elias tenia, aleshores, vint-i-un anys; Francesc, sis, i Lluís, dos. Però, malgrat aquestes edats primerenques, tots quedaren fortament impregnats de sabadellenquisme i es relacionaren amb la nostra ciutat tota la vida.

Ara, però, el Museu d'Art de Sabadell, cal que tributi un homenatge pòstum a Lluís, humil i perseverant en el seu amor a la ciutat nadiua. Per això, ens és necessari presentar-lo.

En Lluís Elias i Bracons (Sabadell, 11 de febrer de 1896-Barcelona, 3 de maig de 1953), més que com a pintor o caricaturista és conegut com a comediògraf, però això no vol dir que els seus dots de dibuixant o de pintor siguin menysvalorats. Com a pintor, ens va deixar obres inefables realitzades amb una tècnica preciosista —aquí, al Museu d'Art, en tenim tres—; com a caricaturista, signava **Anem** per tal que aquest nom jugués amb el pseudònim del seu germà **Apa**, en tenim molts testimonis en els setmanaris i revistes barcelonines com **Nanu**, **Ibèria**, **L'Esquella de la Torratxa**, **La Campana de Gràcia**, **Visca!** i **Papitu**. També, dintre l'erudició sobre art és l'autor d'un important nomenclàtor de manufactures i de marques de cerà-

mica, il·lustrat, que comprèn totes les èpoques i tots els països, encara inèdit.

Lluís va passar una infantesa plena de privacions i de dificultats; als dotze anys va veure's forçat a treballar, per a guanyar-se la vida, en un taller de vidres decoratius, cosa que li va augmentar la seva dèria per les arts, que s'estengué a les col·laboracions a les susdites revistes populars. Just complerts els vint anys va dirigir-se a París, on hagué de fer de tot per a viure, fins que l'any 1931 va retornar a Barcelona i és aquí on va començar la seva obra definitiva que li va donar més nom: la literatura escènica, a la qual contribueix amb obres cosmopolites, una mica superficials. Recordant la seva estada a París, el 1932 escriu **Montparnasse**, obra en un acte que té èxit i que va ser premiada per la **Federació Catalana de Societats de Teatre Amateur** el 1934. Animat per aquest resultat va continuar escrivint. Així va arribar l'11 de març de 1934 data en la qual la companyia Pujol-Fornaguera, li va estrenar, al Teatre del Centre Catalanista Badaloní, l'obra **Madame**, amb un succés apoteòsic. Posteriorment, el 17 de novembre del mateix any, va ser reposada l'obra a Barcelona, al Teatre Poliorama, per la companyia Mercè Nicolau-Ramon Martori amb un èxit tan complet i total que Eliàs va quedar definitivament consagrat com a autor teatral.

«Diguem-ho tot seguit —va escriure el ponderat crític Domènec Guansé— a **La Publicitat**—: feia temps que no havíem vist a l'escena catalana una obra tan ben feta, tan equilibrada; feia temps que no havíem assistit a la revelació d'un temperament de comediògraf tan complert. Lluís Eliàs poseeix un domini de l'escena que no el fa pas semblar un autor novell: un seguit de recursos que mostren una fertilitat d'inventiva, que no és pas gaire corrent entre nosaltres; una mà mestre a saber conjuguar l'humor i la tendresa, i encara, una audàcia barrejada de tacte que li permet de dir-ho tot i tallar just». «**Madame**—escriu el crític de torn de **La Noche**— es una pintura de mano maestra —no en balde su autor es un notable pintor». El resum de

l'èxit el treiem de **La humanitat** del 13 de març de 1934: «L'autor fou cridat al prosceni en tots tres actes, i finalment, hagué de correspondre, amb un breu parlament, l'entusiasme del públic. Celebrem com a nostre el triomf del company Elias».

A partir de **Madame**, Lluís Elias ja no va deturar-se en la seva carrera d'estrenes i d'èxits, amb obres traduïdes al castellà —amb molta audiència a l'Amèrica llatina—, al francès i a l'anglès. A **Madame** hi seguiren **Or i fang**, **El fill del senyor Gold**, **La família Bartolí** (1934), **Quan els reis es tornen homes**, **Barris Baixos**, **Lilí vol viure**, **Amàlia**, **Amèlia i Emília** (1935)... Però vingué la guerra i una pau en la qual el català era llengua non grata. La vida de Lluís Elias va tornar a ser molt difícil. Amb la resurrecció del teatre català, Elias va tornar a triomfar amb **Baltasar** (1948), **Bala perduda** (1951) i **Joc de Dames** (1952).

En els darrers temps de la seva vida, mentre es dedicava a estampar mocadors amb el procediment oriental del batik, Elias feia vida permanent a les sales d'exposicions, enyorant la seva època de dibuixant i trencant, en més d'una ocasió, llances en pro de l'art d'avantguarda, i encara més —i això ens consta personalment— si aquest era realitzat per sabadellencs. Era un conversador eminent i simpàtic.

Pocs dies abans de morir, deixava enllestida la seva obra escènica pòstuma, que era la número cinquanta-dues, **Comèdia de Dones**, l'estrena de la qual va tenir lloc pocs dies després del traspàs de Lluís. Va ver un acte molt emotiu en el qual els aplaudiments navegaven per la sala barrejats amb la nostàlgia i la tristesa reflexada en el rostre dels seus incondicionals que sentien la pèrdua d'un amic tan ple de bondat com Lluís Elias.

.....

En els darrers moments, de gran maduresa, pel que hem dit, Lluís Elias devia pensar en Sabadell i els sabadellencs i dintre de la seva humilitat va decidir, sense alabar-se'n ni

comunicar-ho a ningú, la cosa de la qual es troba tan mancada Sabadell. A Sabadell no hi ha deixes importants. Els seus homes més influents van a la tomba sense un record substanciós per a Sabadell. I Lluís Elias va decidir donar a Sabadell el que més estimava: els seus originals i les seves obres d'art, i sense condicions, sense exigir que les seves obres havien de presidir tal o altra sala d'exhibició. Naturalment que Lluís va pensar també en la seva esposa, Judith Chicourel, a la qual passaren tots aquests béns fins que aquesta va morir. I ara aquest cabal es troba a Sabadell, afany familiar, que, segons ens comenta el seu germà Francesc, el gran ceramista, no acabarà pas aquí.

.

Quant al llegat, al moment de la seva recepció, segons Lluís Mas Gomis, director, aleshores, del **Museu de la Ciutat**, era format per vint pintures a l'oli de diversos artistes entre els quals sobresurt Bonnard, Santiago Rusiñol, Ignacio Zuloaga, Anglada Camarasa, Darío de Regoyos, Iturrino... Quant a dibuixos, Lluís Mas no precisa xifra però n'adscriu a Callicó, Foujita, Pruna, esmentant, també de passada, dues obres sorprenents, un Goya, que mai hem vist i un suposat Picasso, apòcrif, que tenim al Museu d'Art sense registrar. També consta el llegat de nou gravats francesos del segle XVIII, una col·lecció de ceràmica amb vint-i-tres peces pertanyents als segles XVIII i XIX, un joc de cadires populars i una caixa de núvia. Quant a la seva obra escrita, va arribar a Sabadell un nombrós aplec: llibres editats, originals, manuscrits, col·leccions de crítiques... Tot aquest llegat, actualment es troba repartit entre el **Museu d'Història de la Ciutat**, la **Fundació Bosch i Cardellach** i el **Museu d'Art de Sabadell**, que posseïx el que relatem en el present catàleg.

Andreu Castells

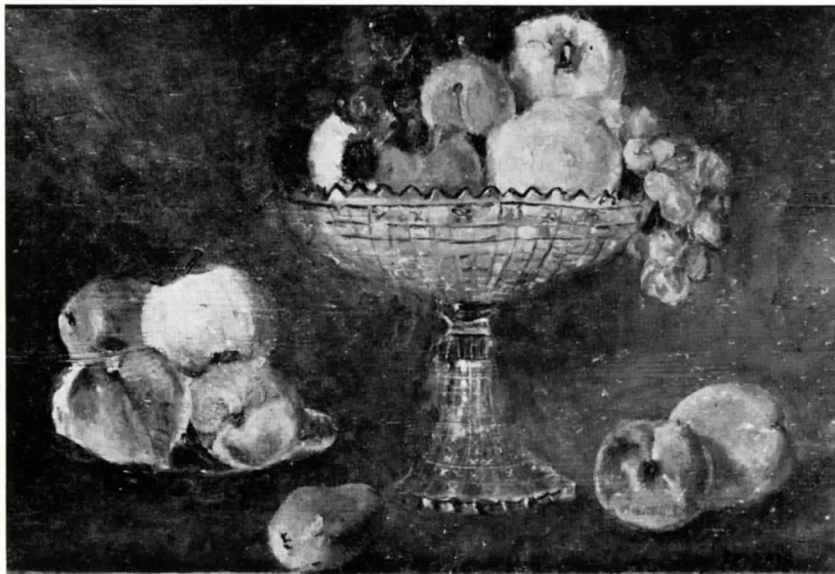

Iturrino: Dones i aigua.

Antoni Carbonell Moragas:
Retrat de Judith Chicourel.

Bonnard: Bodegó de fruita.

Bibliografia consultada:

Castells, Andreu: **L'art sabadellenc**. Eds. Riutort. 1961. 857 pp. pp. 493-494 i 500.

Elias, Lluís: **Comèdia de dones**. Ed. Nereida. Barcelona, 1957. 57 pp. (Amb nota biogràfica).

Guansé, Domènec: **L'estrena de l'obra Madame**. La Publicitat.

J.M.P.: **Madame**. La noche. 14.III.1934.

Mas Gomis, Lluís: **A la memoria de los que se han acordado del Museo de la ciudad: D. Lluís Elias Bracons**. Boletín del Museo de la Ciudad. Núm. 13. Setembre 1965.

Scaramouche: **Madame**. La humanitat. 13.III.1934.

**CATÀLEG DEL FONS DEL LLEGAT
LLUÍS ELIAS, DIPOSITAT AL MUSEU D'ART.**

Ordre registre museu		Títol	Proce- diment	Mida
1 / 45	Anglada Camarasa, Hermen	Poblet	Oli	15x24
2 14	Anònim S.XVIII	Natura morta	Oli	63x84
3 52	Anònim S.XVIII	Fruites i flors	Oli	63x94
4 111	Blaizot	«Le matin ou le lever»	Gravat	33x25
5 112	Blaizot	«La nuit ou le coucher»	Gravat	33x25
6 27	Bonnard	Bodegó de fruita	Oli	30x43
7 855	Callicó Botella, Ferran	Dibuix	Oli	33x24
8 454	Canadell Moragas, Antoni	Retrat	Oli	65x54
9 455	Canadell Moragas, Antoni	Retrat de Judith Chicourel	Oli	65x54
10 860	Chaplin	Retrat	Oli	59x44
11 419	Costa Elias, Antoni	Paisatge	Oli	55x65
12 109	Dau, Gerard	AHusió a Diògen	Gravat	33x27
13 507	Elias Bracons, Feliu	Noi amb marinera	Oli	116x80
14 73	Elias Bracons, Lluís	Bodegó	Oli	50x65
15 176	Elias Bracons, Lluís	Bodegó	Oli	50x65
16 416	Elias Bracons, Lluís	Paisatge	Oli	46x55
17 55	Fujita	Cap de noia	Dibuix	34x26
18 110	Fragonard (pare)	La declaration	Gravat	56x42
19 165	Iturrino	Dones i aigua	Oli	85x127
20 449	Molina Alberó, Frederic	Retrat	Oli	61x50
21 446	Navalón	Retrat de Lluís Elias	Carbó	40x33
22 426	Oliver, M.	Paisatge	Oli	38x46
23 956	Pradell, Francesc	Paisatge	Oli	17x27
24 57	Pruna	La lectura	Litografia	
25 29	Regoyos, Darío de	Marina	Oli	40x61
26 417	Rovira, J.	Retrat de Lluís Elias	Oli	46x38
27 313	Rusiñol, Santiago	Jardí	Oli	60x50

Artgrafia
Ribot i Serra, 81, Sabadell
Dip. Legal: B. 606-77